

نگاهی به اقتصاد

سیر تحولات اقتصادی و قیمت‌ها در اوایل سال ۱۳۷۴ متأثر از روند متغیرها در نیمه دوم سال ۱۳۷۳ بود. از اواخر پاییز سال ۱۳۷۳ قیمت‌ها روند افزایشی یافت و سپس به تدریج انتظارات تورمی شکل گرفت. بازپرداخت بدهی‌های خارجی از یک سو از واردات مواد اولیه و کالا کاست و از سوی دیگر موجب انبساط مالی و نقدینگی در اقتصاد شد. بدین ترتیب فشارهای مالی اقتصادی و روانی بین‌المللی بر کشور وارد شد. سیر افزایش قیمت‌ها در اواخر سال ۱۳۷۳ و اوایل سال ۱۳۷۴ به نحوی بود که بکارگرفتن اهرمی (به اصطلاح لنگر) برای تثبیت و کنترل اقتصاد را اجتناب ناپذیر می‌نمود. اتخاذ سیاست‌هایی همچون تثبیت نرخ ارز و بهای تعدادی از کالاها به همراه سیاست جدید در مورد ارز صادراتی و کنترل قاچاق کالا و ارز و فراهم کردن زمینه برای تولید و عرضه کالای بیشتر، تاثیر مثبت و سریعی را در وضعیت اقتصادی کشور در پی داشت. در جدول صفحه بعد تغییرات ماهانه شاخص قیمت‌ها که نتیجه اتخاذ سیاست‌های جدید می‌باشد به خوبی نشان داده شده است.

(درصد)

تغییر شاخص بهای کالاها و خدمات
مصرفی نسبت به ماه قبل

۱۳۷۴	۱۳۷۳	
۶/۵	۲/۱	فروردین
۷/۱	۱/۹	اردیبهشت
۰/۷	۲/۲	خرداد
- ۰/۷	۱/۵	تیر
۰/۷	۱/۲	مرداد
۲/۸	۳/۸	شهریور
۲/۱	۵/۱	مهر
۲/۴	- ۰/۲	آبان
۲/۹	۱/۹	آذر
۳/۲	۴/۲	دی
۲/۲	۷/۲	بهمن
۲/۲	۷/۰	اسفند

اقتصاد ایران در سال ۱۳۷۴ از رشد قابل توجهی برخوردار شده نحوی که رشد تولید ناخالص داخلی از ۱/۶ درصد در سال ۱۳۷۳ به ۴/۵^(۱) درصد در سال ۱۳۷۴ افزایش یافت که با توجه به پرداخت بدهی‌های خارجی و شرایط نامساعد و فشارهای بین‌المللی در این سال، رشد بدست آمده قابل توجه است. در این سال رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص داخلی برابر ۳/۷ درصد بود و سهم آن در تولید ناخالص داخلی به ۲۳/۴ درصد رسید.

در سال ۱۳۷۴ تراز پرداختهای کشور بهبود یافت و حساب جاری تراز پرداختهای کشور مانند سال قبل بامازاد روبرو شد، لذا علاوه بر پرداخت تعهدات خارجی، ذخایر ارزی کشور نیز افزایش یافت که با توجه به شرایط حاکم بر بازارهای جهانی این توفیق قابل تقدیر است.

در سال ۱۳۷۴ رشد نقدینگی به ۳۷/۶ رسید. هرچند این رشد بیشتر از حد مورد انتظار بود اما باید توجه داشت که قسمت عمده این رشد مربوط به بازپرداخت بدهی‌های خارجی و افزایش ذخایر ارزی است که خارج از کنترل نظام پولی قرار داشته است. برای کنترل نقدینگی، مجلس شورای اسلامی سقف افزایش مانده تسهیلات نظام بانکی را ۶۷۰۰ میلیارد ریال تعیین کرد و شورای پول و اعتبار نیز برای اشخاص حقوقی و حقیقی سقف‌های به ترتیب ۵۰۰۰ و ۵۰۰ میلیون ریال را تعیین نمود. این تصمیمات در مجموع لزوم کنترل نقدینگی و توجه نظام تصمیم‌گیری را به اثرات خطیر رشد نقدینگی نشان می‌دهد. در ذیل عملکرد اقتصاد کشور به تفکیک مورد بررسی قرار می‌گیرد.

بخش کشاورزی

برآوردهای مقدماتی نشان می‌دهد که در سال ۱۳۷۴ رشد ارزش افزوده بخش کشاورزی به قیمت‌های ثابت برابر ۳/۷ درصد بود. براساس برآوردهای انجام شده تولید گندم به ۱۱/۲ میلیون تن بالغ شد که نسبت به سال پیش ۳/۳ درصد رشد نشان می‌دهد. تولید برنج ۱۲/۴ درصد رشد داشت و مقدار آن به ۲/۵ میلیون تن رسید. رشد محصولات کشاورزی در این سال ناشی از افزایش سطح زیرکشت و افزایش عملکرد در هکتار بوده است.

تولید محصولات دامی هم براساس برآوردهای مقدماتی در سال ۱۳۷۴ همراه با رشد بوده است. همراه با رشد محصولات کشاورزی که در نتیجه حمایت دولت از این بخش بوده وابستگی به خارج برای تامین این محصولات کاهش یافت به نحوی که برای مثال واردات گندم ۶/۲ درصد نسبت به سال پیش کمتر بود.

صنعت و معدن

در این سال رشد بخش صنعت نیز چشمگیر بود. علت عمده آن به ثمر رسیدن سرمایه‌گذاریها در بخش‌های زیربنایی و صنعت و معدن بود. رشد ارزش افزوده بخش‌های صنعتی و معدنی به ترتیب به ۵/۸

و ۵/۳ درصد رسید که نسبت به سال پیش افزایش نشان می‌دهد. ارقام تولید کارگاههای بزرگ صنعتی در ۶ ماه اول سال ۱۳۷۴ نشان می‌دهد که تولید این کارگاهها در این دوره نسبت به دوره مشابه سال قبل ۸/۴ درصد افزایش داشته‌است. در سال ۱۳۷۴ تولیدات در صنایع پتروشیمی ۲۱ درصد رشد داشت که در نتیجه آن صادرات تولیدات این صنایع به ۴۰۸ میلیون دلار رسید که ۵۱ درصد نسبت به سال پیش فزونی نشان می‌دهد.

سوخت و نیرو

تولید نفت خام در سال ۱۳۷۴ معادل ۳/۶ میلیون بشکه در روز بود. آمار صادرات نفت خام در این سال به ۲۲۹۰ هزار بشکه در روز رسید که نسبت به سال پیش ۳/۱ درصد رشد داشت. همراه با افزایش ظرفیت پالایشگاههای کشور از واردات فرآورده‌های نفتی به میزان ۲۰ درصد کاسته شد. در این سال تولید گاز طبیعی ۸ درصد رشد داشت و به رقم ۵۹/۳ میلیارد متر مکعب رسید. در سال ۱۳۷۴ تعداد ۱۶۱ هزار انشعاب جدید واگذار شد و مصرف داخلی گاز طبیعی به ۳۷ میلیارد متر مکعب رسید. در این سال ۱۲۲/۵ میلیون دلار از محل صادرات گاز عاید کشور شد.

در سال ۱۳۷۴ قدرت اسمی نیروگاههای کشور به ۲۱۹۰۰ مگاوات رسید و تولید و مصرف انرژی برق به ترتیب به ۸۵ و ۶۵/۸ میلیارد کیلووات بالغ شد که نسبت به سال قبل ۳/۶ و ۳/۵ درصد رشد نشان داد. در همین سال ۱۵۷ مگاوات برق به خارج از کشور صادر شد. صدور برق از این جهت قابل توجه است که از قبل از انقلاب اسلامی تا سال ۱۳۷۴ میزان تولید برق تکاپوی میزان مصرف داخلی را نمی‌کرده است. در این جا اثر سرمایه‌گذاریهای برنامه اول و دوم توسعه اقتصادی - اجتماعی - فرهنگی به خوبی مشهود است. قابل ذکر است که اخیراً نیز مذاکراتی در مورد فروش برق بیشتر به کشورهای همجوار در جریان است که نشان از قدرت تولید برق در داخل کشور دارد.

ساختمان و مسکن

بخش ساختمان و مسکن در سال ۱۳۷۴ بخشی فعال بود. ارزش افزوده این بخش ۵/۴ درصد رشد داشت. به جهت اهمیت این بخش در تحریک فعالیت سایر بخش ها و همچنین به منظور آنکه منابع مالی و پولی مزاحم که اغلب در بخش واسطه‌گری و امور مشابه فعال می‌شود، به این بخش هدایت شود، دولت سیاست تشویق فعالیت بخش مسکن را پیش گرفت. سیاست‌های تشویق تولید مسکن هم به جهت رشد بالای جمعیت کشور و هم به علت اثرگذاری در رشد سایر بخشها توسط دولت دنبال شد.

بخش عمده‌ای از منابع به کار رفته در بخش مسکن توسط نظام بانکی کشور تجهیز و به سمت این فعالیت هدایت شد. مانده تسهیلات اعطایی کل بانکها به بخش غیردولتی در بخش ساختمان مسکن با ۲۳۳۹ میلیارد ریال افزایش به ۱۱۶۷۴ میلیارد ریال بالغ شد. بعلاوه دولت در بودجه سالانه ملی عمرانی خود ۵۷۸ میلیارد ریال را به بخش ساختمان و مسکن و عمران شهری اختصاص داد که این رقم حدود ۶۰ درصد نسبت به سال قبل افزایش داشت. حاصل مجموعه این سیاستها و اقدامات رشد مناسب بخش مسکن در این سال بود.

وضع مالی دولت

در ادبیات تعدیل اقتصادی تعدیل در بودجه و تعادل در آن از بالاترین اولویت برخوردار است به نحوی که عمدتاً علت اصلی عدم تعادلها را عدم تعادل در بودجه می‌دانند. در سال ۱۳۷۴ بودجه عمومی دولت از تعادل مناسبی برخوردار بود.

در این سال درآمدهای عمومی دولت رشدی برابر ۴۳/۷ درصد داشت و به ۴۱۸۵۱ میلیارد ریال رسید. از این مبلغ ۲۶۶۶۶/۲ میلیارد ریال مربوط به درآمد نفت بوده که رشدی برابر ۲۴/۱ درصد را حائز گردید. درآمدهای غیرنفتی رشدی سریع معادل ۹۵ درصد داشت و به ۱۵۱۸۴/۸ میلیارد ریال بالغ شد. میزان درآمدهای مالیاتی برابر ۷۳۱۳ میلیارد ریال بود و سایر درآمدها به ۷۸۷۱/۸ میلیارد ریال

رسید. به این ترتیب سهم درآمدهای نفتی در کل درآمدها از $73/2$ درصد در سال 1373 به $63/7$ درصد در سال 1374 نزول کرد.

در این سال درآمدهای نفتی $6/2$ درصد و درآمدهای مالیاتی $1/1$ درصد بیش از ارقام بودجه مصوب محقق شد در حالی که تحقق کل درآمدها نسبت به پیش‌بینی بودجه $98/8$ درصد بود.

پرداخت‌های عمرانی دولت برابر $13172/6$ میلیارد ریال بود که نسبت به سال پیش $45/2$ درصد افزایش داشت. سهم بودجه جاری و عمرانی نسبت به کل بودجه به ترتیب برابر $68/6$ و $31/4$ درصد بود که نسبت به سال قبل تغییری نداشت. بودجه سال 74 با 111 میلیارد ریال کسری مواجه شد که دلیل آن تحقق بیشتر هزینه‌ها نسبت به درآمدها بود.

علاوه بر این برکسری حساب ذخیره تعهدات ارزی به علت بازپرداخت بدهی‌های معوقه خارجی افزوده شد. اثر کسری این حساب مشابه کسری بودجه است. هرچند که این کسری در بودجه بصورت مستقیم وارد نمی‌شود.

وضعیت پولی و اعتباری

همانطور که قبلاً اشاره شد سیاست پولی و اعتباری در این سال بر مبنای انضباط و محدودیت قرار داشت. در قانون بودجه سال 1374 افزایش در سقف اعتبارات اعطایی نظام بانکی به حد 6700 میلیارد ریال محدود شد. از این مقدار 55 درصد به بخش خصوصی و 45 درصد به بخش دولتی اختصاص یافت. علاوه بر این براساس تصویب شورای پول و اعتبار سقف فردی اعتباری برای شخصیت‌های حقیقی و حقوقی به ترتیب به 500 و 5000 میلیون ریال محدود شد. پرداخت اعتبار افزون بر این سقف‌ها مستلزم تصمیم‌گیری سطوح بالاتر بود. مطابق مصوبه هیأت وزیران از کل افزایش درمانده تسهیلات بخش غیردولتی سهم بخش کشاورزی 25 درصد (براساس مصوبه مجلس شورای اسلامی)، سهم بخش صنعت و معدن $33/5$ و سهم بخش مسکن 29 درصد تعیین شد و بازرگانی و خدمات و متفرقه هم

۱۲/۵ درصد باقیمانده را به خود اختصاص داد.

از نقاط ضعف نظام اعتباری بانکی منفی بودن نرخ سود واقعی تسهیلات و سپرده‌ها است. این نقیصه عدم تعادل در تجهیز و تخصیص منابع ایجاد می‌کند و موجب هرز رفتن نقدینگی و عدم کنترل مطلوب آن می‌شود. در سال ۱۳۷۴ برای رفع نسبی این کاستی، سود تسهیلات و سود علی‌الحساب سپرده‌ها افزایش یافت. سود علی‌الحساب سپرده‌های ۲ ساله از ۱۳ درصد به ۱۵ درصد و سود سپرده‌های ۳ ساله و ۵ ساله از ۱۴ و ۱۶ درصد به ۱۵/۵ و ۱۸/۵ درصد افزایش یافت. در این سال ترکیب نقدینگی و رشد سپرده‌های مختلف به شرح جدول زیر بوده است.

ترکیب و رشد نقدینگی

(درصد)

رشد		ترکیب		
۱۳۷۴	۱۳۷۳	۱۳۷۴	۱۳۷۳	
۳۴/۶	۴۵/۸	۴۸/۲	۴۹/۲	پول
۲۲/۷	۲۷/۴	۱۲/۶	۱۴/۱	اسکناس و مسکوک در دست اشخاص
۳۹/۴	۳۹/۵	۲۵/۶	۲۵/۱	سپرده‌های دیداری بخش غیردولتی
۴۰/۴	۲۲/۱	۵۱/۸	۵۰/۸	شبه پول
۳۳/۱	۳۰/۲	۵/۴	۵/۷	سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز
۲۶/۲	۱۸/۲	۲۳/۴	۲۶/۴	سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار
۱۰۵/۰	۲۵/۵	۱۳/۰	۸/۷	سایر سپرده‌ها
۳۷/۶	۲۸/۵	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	نقدینگی

عملکرد اعتباری نظام بانکی حاکی از آن است که مانده مجموع تسهیلات اعطایی بانکها به بخش‌های دولتی و خصوصی، با ۱۳۱۰۴ میلیارد ریال افزایش در سال ۱۳۷۴ برابر ۲۱/۲ درصد رشد داشته است. در این رابطه مانده مطالبات بانکهای تجاری از بخش غیردولتی با ۲۲ درصد رشد به ۳۱۶۱۴ میلیارد ریال رسید. مانده مطالبات بانکهای تخصصی از بخش مذکور با ۳۱/۵ درصد رشد به ۹۳۵۳/۷ میلیارد ریال بالغ شد.

طی سال ۱۳۷۴ بدهی شرکتها و موسسات دولتی به بانکها ۳۱۲۸/۴ میلیارد ریال افزایش یافت و به مجموع ۷۸۸۲/۸ میلیارد ریال رسید.

در مجموع نقدینگی در سال ۱۳۷۴ از رشدی برابر ۳۷/۶ درصد برخوردار شد. رشد نقدینگی در سال ۱۳۷۳ برابر ۲۸/۵ درصد بود. بخش عمده‌ای از افزایش نقدینگی در سال ۱۳۷۴ معلول سررسید بازپرداخت بدهیهای خارجی و در نتیجه بدهکار شدن حساب مربوط به پرداختهای خارجی بود. قسمتی از افزایش نقدینگی نیز به دلیل افزایش فعالیتهای اقتصادی و نیاز واحدهای تولیدی صورت گرفته است. برآوردهای انجام شده نشان می‌دهد که ۱۰ درصد از افزایش نقدینگی در سال ۱۳۷۴ به دلیل تسهیلات تکلیفی توسط مراجع قانونگذاری بوده است. لذا بهتر است به این موضوع توجه لازم مبذول شود تا از فشار مالی تبصره‌هایی که صرفاً ماهیت بودجه‌ای دارند بر نظام بانکی کاسته شود و بودجه از شفافیت لازم برخوردار شود.

بررسی ترکیب نقدینگی نشان می‌دهد که کاهش سهم اسکناس و مسکوک در نقدینگی مانند سالهای قبل ادامه داشته و سهم اسکناس و مسکوک در نقدینگی از ۱۴/۱ درصد در سال ۱۳۷۳ به ۱۲/۶ درصد در پایان سال ۱۳۷۴ رسیده است. کاهش این سهم دلیل عمده کاهش سهم پول در نقدینگی از ۴۹/۲ درصد در سال ۱۳۷۳ به ۴۸/۲ درصد در سال ۱۳۷۴ بوده است. ضمناً سپرده‌های غیردولتی در این سال از رشد بالای ۴۰ درصد برخوردار شد که نسبت به رشد ۲۸/۷ درصدی سال ۱۳۷۳ افزایش در این

راستا را نشان می‌دهد. اتخاذ سیاست‌های پولی از جمله تغییر نرخ سود علی‌الحساب هم نقش موثری در این رابطه بر عهده داشته است.

تراز پرداختها

در سالهای اخیر به خاطر بازسازی کشور و در چارچوب قانون برنامه اول توسعه اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی کشور و نیاز به واردات بیشتر کالا و مواد اولیه، کسری تراز پرداختها روبه افزایش گذاشت بطوری که در سال ۱۳۷۰ ارزش فوب واردات کشور به ۲۵ میلیارد دلار رسید. این وضع باعث شد که تراز پرداختهای ما زیر فشار زیاد قرار گیرد، خاصه آنکه در سالهای اخیر فشار زیادی در بازارهای مالی بر کشور وارد و حملات و تبلیغات منفی علیه کشورمان از طریق فشار مالی و اقتصادی سازمان‌دهی می‌شد. برای پرهیز از عواقب این وضع سعی در کاستن واردات و ترمیم وضع کشور در بازارهای مالی جهانی شد و در این راستا واردات به کمتر از ۱۳ میلیارد دلار رسید و در نتیجه تراز پرداختها با مازاد مواجه شد. بررسی تراز پرداختها در سال ۱۳۷۴ نشان می‌دهد که صادرات کشور در این سال ۱۸/۴ میلیارد بود که نسبت به سال پیش ۵/۴ درصد کاهش داشت. علت این کاهش، تقلیل صادرات غیرنفتی به میزان ۳۳ درصد بود. در کالاهای غیرنفتی، فروش با ۵۷ درصد کاهش در ارزش صادرات بالاترین سهم را داشت. در سال ۱۳۷۴ ارزش صادرات نفتی به ۱۵/۱ میلیارد دلار رسید که از این مقدار ۱۴ میلیارد دلار مربوط به نفت خام و بقیه مربوط به صادرات فرآورده گاز می‌باشد.

واردات کشور در سال ۱۳۷۴ به ۱۲/۷ میلیارد دلار رسید که نسبت به سال پیش ۵/۵ درصد افزایش نشان می‌دهد. بدین ترتیب در مجموع تراز بازرگانی خارجی کشور در این سال ۵/۷ میلیارد دلار مازاد داشت که علاوه بر تأمین ۲/۲ میلیارد دلار کسری حساب خدمات، حساب جاری تراز پرداختها با مازادی برابر ۳/۵ میلیارد دلار روبرو شد. با زمان‌بندی جدید بدهیهای خارجی ترکیب زمانی بدهیها بهتر شد بطوریکه ۷۹/۳ درصد از بدهیها را بدهیهای میان‌مدت و بلندمدت تشکیل می‌داد.

روند قیمت‌ها

قبلاً گفته شد که نقدینگی در سال ۱۳۷۴ رشدی سریع یافت. بعلاوه قبل از اعمال سیاست‌های تثبیت و کنترل در ابتدای این سال افزایش قیمت‌ها در نیمه دوم سال ۱۳۷۳ و ابتدای سال ۱۳۷۴ سیر صعودی سریعتی داشت. بر اثر این وضع، متوسط شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در سال ۱۳۷۴ به میزان ۴۹/۴ درصد و متوسط شاخص بهای تولیدکننده و عمده فروشی به ترتیب برابر ۴۷/۵ و ۶۰/۲ درصد رشد داشت که در سالهای اخیر بی‌سابقه بود. جدول زیر سیر قیمت‌ها را در سالهای ۱۳۷۳ و ۱۳۷۴ نشان می‌دهد.

متوسط افزایش سالانه قیمت‌ها

(درصد)

۱۳۷۴	۱۳۷۳	
۴۹/۴	۳۵/۲	شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی
۶۰/۲	۴۲/۴	شاخص بهای عمده‌فروشی کالاها
۴۷/۵	۳۲/۹	شاخص بهای تولیدکننده
۳۹/۷	۳۹/۸	شاخص ضمنی تولید ناخالص داخلی

قسمت عمده‌ای از این تغییرات ناشی از تحولات قیمت‌ها در ماههای اول سال ۱۳۷۴ بود که التهابات و انتظارات حادی را در بازار ارز طلا و کالاهای بادوام ایجاد کرد که دامنه آن به سایر کالاها و خدمات سرایت کرد. اتخاذ سیاستهای کنترل و تثبیت در ابتدای این سال این التهابات را فرونشاند. محاسبات نشان می‌دهد که اگر کنترل‌های مذکور اعمال نمی‌شد رشد قیمت‌ها بسیار بالاتر از اعداد پیشگفته می‌شد.

در میان اجزای شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی شاخص کالا بالاترین میزان رشد برابر ۵۷/۸ درصد را نشان داد. اثر شاخصهای خدمات و مسکن، سوخت و روشنایی در افزایش شاخص کل

به ترتیب برابر $۵/۲$ و $۶/۳$ درصد بود.

بازار سرمایه

یکی از اثرات سیاست تثبیت و کنترل که از ابتدای سال ۱۳۷۴ اعمال شد رکود بازار واسطه‌گری و دلالی و رونق بازار سهام و اوراق مشارکت بود. حجم معاملات سهام در بورس اوراق بهادار تهران افزایش چشمگیر داشت. در این سال $۴۳۲/۱$ میلیون سهم به ارزش $۱۸۸۰/۶$ میلیارد ریال در بورس معامله شد که از نظر تعداد سهام و ارزش آن به ترتیب $۱۸۹/۶$ درصد و ۱۳۷ درصد نسبت به سال پیش افزایش داشت.

در راستای سیاست خصوصی‌سازی و واگذاری سهام $۲۶۴/۷$ میلیون سهم به ارزش $۸۶۱/۱$ میلیارد ریال از سهام سازمان‌ها و مؤسسات عمومی در بورس عرضه شد که نسبت به سال پیش به ترتیب ۳۴۰ درصد و ۱۲۰ درصد افزایش داشت. در این سال تعداد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس به ۱۹۸ شرکت رسید. علاوه بر این ۲۰ شرکت نیز بصورت مشروط در بورس عضویت یافتند. شاخص قیمت سهام از $۶۹۴/۲۸$ در پایان ۱۳۷۳ به $۱۵۴۹/۴۴$ در پایان سال ۱۳۷۴ رسید. علت این امر آشنایی بیشتر مردم با بازار سهام و رکود فعالیت‌ها در بازار ارز و سکه بود.

تصویب قوانین و مقررات ناظر بر اوراق مشارکت در سال ۱۳۷۳ باعث ایجاد تنوع و تعمیق بازار سرمایه شد. تا بحال اوراق مشارکت برای تامین سه طرح عمرانی منتشر شده و انتظار می‌رود در آینده اوراق مشارکت بیشتری منتشر شود. انتشار این اوراق با استقبال عامه روبرو شد که خود دلیل بر فعال‌تر شدن بازار سرمایه در آینده می‌باشد.

در مجموع می‌توان گفت که عملکرد بخش حقیقی اقتصاد در سال ۱۳۷۴ موفق و امیدوارکننده بود. تولیدات بخش کشاورزی، صنعت، نفت، نیرو و ساختمان رشد قابل ملاحظه‌ای داشت. این وضع به تنهایی حائز اهمیت است زیرا این ارقام نشان از استحکام زیربنای کشور و تکیه بیشتر بر تولیدات داخلی به

جای واردات دارد. در حال حاضر طرح‌های زیربنایی زیادی به ثمر رسیده و حلقه‌های مفقوده پیشین در صنایع متصل شده و لذا مجموعه اقتصاد ارتباطات پیشین و پسین را در داخل خود برقرار کرده و روابط بین‌الصنایع در حال تکمیل است. موفقیت عمده دیگر تنظیم بدهی‌های خارجی کشور و بهبود تراز پرداخت‌های خارجی و افزایش ذخایر ارزی کشور است که اهمیت بسزایی دارد. از ابتدای سال ۱۳۷۳ تاکنون هیچ یک از تعهدات کشور بدهی معوق نشده و کلیه تعهدات ارزی کشور به موقع پرداخت شده است. لذا با گذشت زمان اعتبار نظام بانکی کشور در مجموع نظام اعتباری و بانکی جهان بالا رفته است که خود امری حائز اهمیت است و از هزینه‌های اضافی در معاملات خارجی و تریبالات بانکی می‌کاهد. نکته دیگر اتمام تقریبی بازسازی مناطق جنگ‌زده و زلزله‌زده است که علی‌رغم همه مشکلات به انجام رسیده است. نکته‌ای که هنوز هم موجب نگرانی است رشد سریع نقدینگی و قیمت‌ها در سال ۱۳۷۴ است. هرچند که بیش از نیمی از رشد نقدینگی به علت پرداخت بدهی‌های خارجی و افزایش در ذخایر ارزی بوجود آمده است اما به هرصورت این رشد در مجموع عملکرد اقتصاد بار منفی دارد زیرا تحقیقات مختلف انجام شده نشان می‌دهد که قسمت عمده‌ای از رشد قیمت‌ها مربوط به افزایش نقدینگی می‌شود. بنابراین مساله نقدینگی توجه ویژه سیاستگذاران به این مساله را طلب می‌کند. برقراری انضباط مالی و پولی و اعتباری از مهمات نظام اقتصادی ماست. این باور که تمامی مشکلات اقتصادی با سرازیر کردن نقدینگی حل می‌شود مدتهاست که اعتبار خود را از دست داده و برعکس آن یعنی کنترل بودجه دولت و شرکت‌های غیرخصوصی و کنترل هزینه آنها و کنترل نقدینگی مورد تاکید اقتصاددانان و خبرگان پولی و اعتباری است. با برقراری چنین نظم و دقتی است که می‌توانیم شاهد رشد اقتصادی بدون آسیب‌پذیری از قیمت‌های فزاینده باشیم.